OBICEIURI DE NUNTĂ ÎN VALEA ALMĂJULUI, JUD. CARAŞ-SEVERIN

Maria VÂTCĂ
Universitatea de Vest din Timişoara
vatcamaria@yahoo.com

Wedding Customs in Almăj Valley, Caraş-Severin County

The aim of this study is to discuss several aspects regarding the customs, practices and wedding rituals characteristic of Almăj Valley, Caraş-Severin County. In the past, this important event in human life was preceded by specific, required practices for each family in the area, which were strictly observed and transmitted from one generation to another. In the tradition of Almăj, parties for celebrating this occasion were held over three days: Sunday – organised by the bride's family, Monday – by the groom's, and Tuesday – by both families. In this regard, we will analyse the most representative manifestations of these customs, such as marriage brokerage, adornment and wearing the bota bag, preparations for the wedding (and also eating habits), the successive stages in the wedding days, the decoration of the flag, the wedding reception parties at the groom's, the bride's and the godparents' house, the dinners, the gifts for the two young people, the bride's trousseau, specific dances, along with some excerpts from the texts involved in the custom. Despite the fact that in the last century the manifestations of wedding customs have known considerable diversity, at present, most of them have faded or are practised partially, weddings in Almăj taking over various practices characteristic of other areas or modern cultures.

Keywords: *traditional culture*; *folklore*; *wedding*; *custom*; *Almăj Valley*

De-a lungul timpului, în Valea Almăjului[1] s-au conservat, din perspectivă etnofolclorică, o serie de elemente specifice culturii tradiţionale, printre care se numără şi cele caracteristice obiceiurilor de nuntă – moment marcant al vieţii de familie. Odată cu dezvoltarea societăţii, la fel ca celelalte obiceiuri, rituri sau ceremonii, manifestările caracteristice nunţii au fost supuse unor transformări, cu repercusiuni evidente în structura lor, uneori ele pierzându-şi, într-o bună măsură, sensul iniţial şi devenind o simplă marcă a festivităţii, cu caracter înveselitor (Pop 1999: 36-37).

Deoarece obiceiul s-a transmis din generaţie în generaţie, având un caracter colectiv şi general (Pop 1999: 34), el rămâne specific, în ansamblul său, unei perioade de timp determinate sau unei anumite comunităţi. Ca atare, în lucrarea de faţă vom prezenta câteva obiceiuri din cadrul nunţii organizate în Almăj, aşa cum au fost practicate şi consemnate în secolul trecut. Menţionăm faptul că, la ora actuală, multe dintre momentele proprii acestui obicei nu mai sunt întâlnite la astfel de evenimente ori practicarea lor este mult diminuată sau simplificată.

*

Odinioară, când doi tineri hotărau să se căsătorească, aceştia petreceau mai mult timp împreună, în vederea mai bunei cunoaşteri: dansau la horă, se ajutau reciproc, dar tânărul nu intra în casa fetei fără aprobarea familiei ei (Surulescu 2005: 22).

[1] Acest ţinut este situat în partea de sud-est a actualului judeţ Caraş-Severin, fiind străbătut de râul Nera şi cuprinzând următoarele localităţi: Bănia, Borlovenii-Noi, Borlovenii-Vechi, Bozovici, Dalboşeţ, Gârbovăţ, Lăpuşnicu-Mare, Moceriş, Pătaş, Prigor, Prilipeţ, Putna, Ravensca (sat de cehi), Rudăria (astăzi – Eftimie Murgu), Şopotu-Nou (cu satul Stancilova), Şopotu-Vechi.

BDD-A26372 © 2016 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:44 UTC)

În majoritatea localităţilor din Almăj existau frecvent situaţii în care căsătoriile erau aranjate, de regulă, de către părinți, starea materială fiind cea care influența alegerea partenerului pentru copii. Totuși, se făceau și căsătorii din dragoste, indiferent de situația financiară a tinerilor, fapt surprins și în următoarele versuri: „Bińe plaśe fată săracă, / că cu mîńili să-mbracă. / Săracă-i mîndra, săracă, / numa uoki ei să-m placă” (Petrovici 1935: 50-51)[1].

Când un băiat şi o fată se decideau pentru căsătorie, mama sau tatăl tânărului mergea la părinții fetei pentru a o peți (Petrovici 1935: 50-51). Alteori, tatăl viitorului mire împreună cu naşul se duceau să se înţeleagă cu familia miresei (* * * 2003: 100).

În Țara Almăjului, ca în toate zonele ţării, nu se făcea nuntă în perioadele sau în zilele de post impuse de canoanele bisericeşti şi, de asemenea, în unele situaţii neprevăzute (cum e decesul unei rude apropiate), astfel că data era stabilită ţinând cont de toate aceste aspecte. Totuşi, în lunile începutului de an calendaristic erau organizate cele mai multe nunţi, datorită faptului că almăjenii nu erau ocupaţi cu muncile agricole, iar bucatele pentru petrecere puteau fi asigurate mai uşor (existau recolta din anul trecut, băutură şi animale). Astăzi, în zonă, nunțile se organizează mai mult în lunile de vară.

Înainte de nuntă avea loc *peţitul* – moment ce se desfăşura la casa fetei, unde era stabilită şi zestrea pe care părinţii i-o dădeau (bani, pământ, animale, haine). Dacă se învoiau, la trei săptămâni după aceea, duminică seara, se făcea „plosca”: familiile celor doi tineri chemau rudeniile la ei acasă, apoi mirele, însoţit de tatăl său şi de neamurile lui, venea la casa miresei cu „«plosca» cu ţuică, împodobită cu flori” (Ursu 1940: 6)[2]. În faţa porţii ori în casa tinerei se petrecea o târguială între cele două familii, un dialog metaforic: „vânătorii rătăciţi” (ceata mirelui) căutau o „căprioară” (mireasa); astfel, înainte de a da fata, rudele miresei încercau să înşele, oferind o altă persoană în schimb – o fetiţă sau o femeie în vârstă – şi abia la a treia cerere ieşea mireasă adevărată.

Când era adusă tânăra, socrul mare îi dăruia *plosca* cu „răchie” (ţuică) pentru ca ea să bea prima dată, iar mireasa îi săruta mâna, ceea ce semnifica faptul că „a primit şi este «plescăită»” (* * * 2003: 100), închina către toţi cei prezenţi, gusta din băutură şi rostea: „Că dulşie-i!” (Ursu 1940: 7). Un membru al familiei tinerei umbla cu o farfurie în care cei prezenţi puneau bani, cei mai mulţi dăruindu-i naşul. La plecarea de la acest eveniment, mireasa stătea în pragul uşii, sărutând mâna fiecărui participant.

După acest moment începeau pregătirile de nuntă: soacra mare ducea „cinstea” celui care va fi naş, în timp ce mireasa îi pregătea daruri viitorului soţ. În multe dintre localităţi, exista obiceiul ca muzica să fie tocmită de către socrul mare.

La o lună de la acest eveniment, se organiza „daru”: la casa miresei, într-o zi de duminică, se strângeau la masă neamurile, vecinii, prietenii şi se reluau obiceiurile cu „plosca”, dialogul „vânătorilor”, „păcăleala” cu fetiţa şi cu femeia în vârstă (Ursu 1940: 7).

Următorul moment important era în joia de dinaintea nunţii, când soacra mare aducea la casa naşului „traśta”[3] („răchie”, pâine, brânză, ouă roşii), ca semn al cinstirii[4]. În ziua de vineri

[1] Precizăm că în transcrierea citatelor am păstrat grafia originală, întrebuinţată de autor.

[2] În transcrierea citatelor din acest volum, pe întreg parcursul lucrării de faţă vom păstra grafia originală, utilizată de autor.

[3] Pentru transcrierea în grai a informaţiilor culese în urma anchetelor, am utilizat *sistemul de redare în scris* aşa cum a fost stabilit şi propus pentru editarea textelor de literatură dialectală bănăţeană de specialişti actuali (prof. univ. dr. Ioan Viorel Boldureanu, prof. Simion Dănilă şi prof. univ. dr. Cornel Ungureanu), în forma finală din volumele premiate la ediţia a IV-a, 2015-2016, a Concursului de literatură dialectală bănăţeană „Marius Munteanu”, Timişoara.

[4] Florina-Maria Băcilă, 38 de ani, profesoară, Timişoara, originară din Dalboşeţ.

BDD-A26372 © 2016 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:44 UTC)

se făceau pregătiri în casă pentru masa de nuntă, iar sâmbăta, prietenii celor doi se strângeau şi, însoţiţi de mire şi de „muzică”, colindau prin localitate, într-o trăsură cu doi cai – ca modalitate de a reaminti comunităţii evenimentul ce urma.

La Gârbovăţ, cu două zile înainte de nuntă (vinerea), mireasa aducea acasă mai multe fete care împodobeau *steagul* (un steag tricolor împodobit cu flori şi cu un clopoţel[1]) şi pregăteau florile pentru nuntaşi. Sâmbătă seara, soacra mare venea la casa fetei şi îi oferea acesteia un batic şi un măr în care erau puşi bani; tot ea pregătea voalul de mireasă (Surulescu 2005: 23).

În unele locuri, înainte de nuntă, de regulă sâmbăta, la casa mirelui se tăia un purcel, ce se punea la frigare în „brucă” de lemn (proţap), apoi era decorat cu foiofiu la gât şi cu un ou roşu în gură. Purcelul era purtat pe umeri, împreună cu sticle de „răchie”, şi rudele mirelui mergeau „în tactul lautei” (lăutarii erau tocmiţi de naş) la casa miresei, unde se lua cina – „tocma” nunţii. Exista obiceiul ca preotului care oficia cununia să îi fie oferit capul porcului (* * * 2003: 100).

Sâmbătă seara, în mod obişnuit, se făcea logodna la preot acasă. Apoi, mirii se îndreptau spre casa miresei, unde erau aşteptaţi de neamuri şi de soacra mare, care aducea mâncare, băutură şi „luminile mirelui” – patru lumânări din ceară curată, învelite într-un ştergar, ele fiindu-i dăruite miresei. Tânăra aducea şi ea patru „lumini”, le aşeza lângă cele ale mirelui, le aprindea şi îngenunchea în spatele soacrei, semn că va fi supusă. Mama mirelui oferea bani peste umăr, spunând: „Io vă dau puţîn şi Dumniedzău mult!”. După acest moment, lumânările era stinse şi tuturor celor prezenţi li se împărţea „pânie”; doar mirele şi mireasa nu aveau voie să mănânce din ea, că era „rău de sărăşie” (Ursu 1940: 8).

La Bozovici, în noaptea de dinaintea nunţii exista obiceiul ca mireasa să doarmă pe masă.

Duminică dimineaţa – în *prima zi de nuntă* –, soacra mare trebuia să aducă apă de la împreunarea a două izvoare mici, pentru a se spăla mirele cu ea („cum să’mprieună apilii, aşa să să’mprieunie şi iel cu mireasa lui”). Apoi, mirele se îmbrăca „la o lumină aprinsă”, nemâncat: „Să aibă năroc; aşa-i pomenit din bătrâni”. Tânărul trebuia să poarte în buzunarul de la „laibăr” (vestă) diferite soiuri de seminţe, zahăr, iar în gură ţinea, până la biserică, o frunză de „foiomfiu” „ca să aibă năroc în pământ”. Aceasta era înghiţită în timpul slujbei de cununie, în momentul în care preotul îi dădea vin de băut („Aşa să-ş ţînă şî iel faţa, cum îş ţînie foiomfiu frundza viergie”). Zahărul din buzunar îl mânca seara, împreună cu mireasa, „ca să fie dulşi ca zahărul” (Ursu 1940: 9).

Când tânăra se îmbrăca mireasă, îşi punea în sân „o ogrindźauă, bań, miere dă stup mort. Cu mięrea aia poaće să-şi farmiśe bărbatu. [Oglinda şi banii îi ia] să facă copii frumoş şî bănoş” (Petrovici 1935: 52). În ziua cununiei, tânăra era îmbrăcată în straie tradiţionale: poale, catrinţă, targă, ciupag, „şlaier” (voal) şi coroniţă.

După ce mirele era pregătit, nuntaşii se duceau după naş, reveneau la casa lui, cu muzică (taraf de lăutari), în frunte cu „stăgariu”, care purta „stagu” („stăgariu” – un tânăr necăsătorit – era ales, în prealabil, de naş şi dansa obligatoriu cu steagul pe umăr, ca să nu îi fie furat), iar în unele locuri, şi cu două „stăgăriţă” (care duceau lumânările naşilor, împodobite şi legate între cu un material textil lung). Întregul alai pornea apoi pentru a lua mireasa („govia”), mirele având interdicţia de a privi înapoi pentru a vedea cât e de mare alaiul, „c’atunşia mireasa îl ciemie dă alcie femei”. Mirele mergea însoţit de „cumnata de mână” (soţia fratelui sau a verişorului) şi mireasa – de „cumnatul de mână” (soţul surorii sau al unei verişoare). În unele localităţi, mireasa venea la biserică „cu un ńam a iei şî cu a doilia naş. Îi calcă-n urmă un ńam a iei, să nu ia śińiva urma. O ia un duşmán a iei, faśe rău cu vrăjîtoríi” (Petrovici 1935: 53).

[1] Idem.

BDD-A26372 © 2016 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:44 UTC)

În biserică, mirele se aşeza în faţa altarului la dreapta, iar mireasa, în partea stângă, până la momentul cununiei, care avea loc după terminarea liturghiei. În timpul ceremoniei religioase, mireasa ţinea în mână şase lumânări făcute din „ceară dă stup”. Acestea erau obligatoriu în număr par (doar la morţi – în număr impar) şi se foloseau ulterior în cadrul unor acte rituale (vrăji). Mireasa mai purta în sân miere de albine învelită în hârtie „ca să fie dulşie ca mierea” (Ursu 1940: 11). În timpul cununiei din biserică, atunci când se ocolea masa, rudele aruncau cu monede înspre miri, ca ei să fie bogaţi.

După slujbă, în faţa bisericii se juca *hora mare de la nuntă* (hora miresei), pe care o purta tânăra („stăgariu” era totdeauna în coada horei, alături de „stăgăriță”), apoi toţi nuntaşii se îndreptau spre casa miresei, unde urma „mâncarea”, strigarea darurilor şi jocul[1].

La intrarea în curtea casei, mireasa arunca „râza[2] cu sămânţurile în curte, ca să fie stătător norocul”, iar în gură ţinea un ban de argint „ca să fie preţuită de soţul ei totdeauna”. Mai exista obiceiul ca mireasa să-şi strige soţul pe nume prin verighetă; mirele răspundea şi răsturna o găleată cu apă pusă în calea lui, pentru ca el să fie gazdă în casă. Nuntaşii erau stropiţi cu agheasmă şi se aruncau peste ei grâu şi bani (* * * 2003: 100-101).

Înainte de începerea mesei, naşului îi era adus un vătrai cu jar şi tămâie, pe care îl ţinea în mâna dreaptă, rostind rugăciunea *Tatăl nostru*. „Apoi închina primul păhar de ţuică fiartă «lu Dumniedzău şi cinerilor spre ferişirie şî sânătacie», iar muzica cu nuntaşii în unison, întonează «Mulţi ani»”. În tot timpul servirii bucatelor, lăutarii cântau „dă masă”, invitaţii jucau hore, brâuri, jocuri de doi şi altele specifice Almăjului; spre finalul mesei se striga „cinstea” (darurile) (Ursu 1940: 11-12). În unele localităţi se serveau şi prânzul, şi cina la casa miresei.

În noaptea nunţii, mama mirelui făcea o serie de vrăji şi descântece pentru ca noua familie să aibă noroc şi să fie ferită de rele: sub patul lor aşeza jugul boilor, „ca să tragă în dreptate unu cu altu, ca boii’n jug”; când îi primea în casă, punea pe uşă patru degete (numărul de ani în care mireasa să nu aibă copii) (Ursu 1940: 15).

Luni, a doua zi, petrecerea se ţinea la casa mirelui, unde erau oferite „dârzele” (darurile pregătite tinerei de către părinţii şi rudele ei – „covoare, «străiţi», măsaie şi alte lucruri de casă”) (Ursu 1940: 15). „Dârzarii” se duceau la casa miresei pentru a lua „dârzele” şi le purtau prin sat, cu „pom”, până la casa mirelui (* * * 2003: 101). În această zi, de dimineaţă, mirii ofereau o masă în cadrul căreia un tânăr fura steagul nunţii; pentru că stegarul nu a fost vigilent, era pedepsit, legat de plug (grapă) şi purtat pe drum. După aceea, nuntaşii împreună cu tinerii şi naşii veneau la râul din localitate pentru spălat. Seara se organiza petrecerea pregătită de familia tânărului. Mirii jucau un brâu, iar ceilalţi nuntaşi continuau cu diverse jocuri: „*Perina, Dă doi, Argieliana, Hora boerească*”. Apoi se striga „cinstea” într-un mod asemănător cu seara precedentă; se ofereau şi „daruri păcălitoare”, pe fiecare fiind scris numele („policra dă sat”). Masa era servită noaptea târziu, când se strângeau din nou daruri (Ursu 1940: 15-17).

La Şopotu-Nou exista obiceiul ca bărbaţii care întârziau dimineaţa peste ora stabilită să fie făcuţi „muroni” (mascaţi în mire, mireasă, femeie cu leagăn în spate). Mobila primită ca zestre de către mireasă era aşezată în căruţe sau în maşini mari de transport (camioane), „dârzele” fiind purtate pe prăjini. Mireasa le dăruia haine socrilor, naşilor, cumnatului şi cumnatei de mână, stegarului şi stegăriţelor, iar ea se îmbrăca cu haine primite de la soacra ei, de regulă într-un costum popular (Boldea, Doclin, Cruceanu 1998: 78). Apoi, mireasa mergea la râu să se „spele”; naşul lua apă din râu într-o găleată împodobită cu flori, în care erau puse monede

[1] Idem.

[2] Când fetele începeau să se gândească la căsătorie, purtau la ele (drept talisman) o „râză” (pânză) cu diverse obiecte şi „sămânţuri”, pentru a avea un soţ frumos (* * * 2003: 99).

BDD-A26372 © 2016 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:44 UTC)

şi un polonic. Mirele şi mireasa se spălau, pe rând, unul pe celălalt, de trei ori, dar aveau grijă să nu se stropească (cel stropit va fi prins dacă va înşela). Mirele răsturna găleata şi cel care strângea cei mai mulţi bani se credea că va deveni bogat. Tinerii proaspăt căsătoriţi se ştergeau pe mâini de pânza steagului şi se prindeau într-o horă cu „muronii". Urma o masă festivă la casa mirelui; seara avea loc jocul miresei (cel care voia să danseze cu ea plătea bani) (Boldea, Doclin, Cruceanu 1998: 81-82).

În legătură cu elementele prezente în obiceiurile din această zi, menţionăm bradul[1], ca simbol al longevităţii, al nemuririi (Suiogan 2006: 180), al tinereţii, al vigorii, prefigurând mândria şi curajul (Evseev 2007: 84), la fel ca în alte manifestări din cadrul culturii tradiționale românești. Bradul împodobit implicat în nunta tradiţională din Valea Almăjului era utilizat și în ziua de luni, la prânz, când veaneau „dârzarii cu darurile primite de fată de la părinţ. […] O fată, verişoară întâń, face pomu (cum i la Crăśun). În vârv are un dar: o cârpă (= basma, năframă). Sara, după śinstă, să plăćěsćie pomu: un ńam di-al fi̯ěći strâgă ca u̯oamińi să plăćască pomu, umblă pră la toţ şî miri̯asa îl cumpără dând bani mai mulţi decât ceilalţi [un fel de licitaţie]. Să strâcă nunta (= se termină)" (Deleanu 2008: 15-17)[2]. Prezenţa bradului la nuntă este parte integrantă în „complexul cultural al ceremonialului dendrolatric", al ciclului vieţii (Vulcănescu 1972: 62). Tot în ziua de sâmbătă se obişnuia să se pună „śićínă [cetină – n.n.]" (brad) la poartă sau să fie scris deasupra uşii „Să trăiţi!", din crenguţe de brad. Mai nou, pe o placă de lemn se scrie „Bine ați venit!", iar aceasta este împodobită cu flori și crengi de brad.

La Dalboşeţ, naşii primeau, drept cadou, un brad împodobit, împreună cu „cotăriţ cu mâncare, care s-aduśeau în śinstă". Pomul împodobit le era dat mirilor de către o familie invitată la nuntă care a avut un tânăr sau o tânără decedată de curând. Se aduceau deci „cotăriţă cu colaśi, cu prăjîtură, cu dă toace şî un brad împodobit [...]. Ăsta l-o dat dă pomană lu al mort ori lu a moartă ş-o făcut cadou lu ai cineri [miri – n.n.]" (Vâtcă 2016: 53). La ora actuală nu se mai practică acest obicei.

A treia zi, marţi, în unele localităţi erau cinstiţi „dârzarii" şi cuscrii, iar joi seara se făcea cinstea naşilor (Surulescu 2005: 23-24). La Bozovici, în această zi era *cinstea coacelor (cocilor)*, adică a celor care serveau masa în timpul nunţii (a „purtătorilor"), petrecerea ţinându-se, de regulă, la Căminul cultural (Boldea, Doclin, Cruceanu 1998: 81).

În alte aşezări, în zorii zilei de marţi, nuntaşii îi însoţeau pe naşi, cu muzică, până la casa lor; stegarul era în fruntea alaiului, iar mirele purta hora. La naşi acasă se cânta „marşu", moment ce marca sfârşitul nunţii. Adesea, lăutarii rămâneau la casa naşului să se odihnească, apoi plecau, dar nu înainte de a cânta un joc. Tot în această zi, mirii aduceau „cinstea" naşului: „cotăriţă cu śinstă"[3] (coşuri cu alimente – brânză, „răchie", ouă roşii, prăjitură), un porc etc. Naşii ridicau coşul sus la uşă, rostind: „Cum ţînie pragu greutacia, aşa să ţînă Dumniedzău finii". Acest moment îl are drept corespondent pe cel de la praznicul casei, când era ridicat un copil la pragul uşii pentru a stinge cele trei lumânări aprinse. Naşul înapoia coşurile cu alte alimente, dar umplea sticlele de băutură cu apă, pentru că altfel copiii mirilor vor fi „beţivi" (Ursu 1940: 17-18).

Joia după nuntă, rudele mirelui mergeau la socrii mici, iar sâmbătă, cele ale miresei veneau la socrii mari. Exista şi regula generală ca nuntaşii să nu fie „cu pereche" (în număr par), „ca să nu se nască gemeni" (* * * 2003: 101).

[1] Bradul reprezintă „un *alter ego* în ceremoniile calendaristice şi familiale (naşterea, căsătoria şi moartea)" (Ghinoiu 2004: 275).
[2] Precizăm că în transcrierea citatului am păstrat grafia originală, întrebuinţată de autor.
[3] Florina-Maria Băcilă, 38 de ani, profesoară, Timişoara, originară din Dalboşeţ.

BDD-A26372 © 2016 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:44 UTC)

În legătură cu nunta s-au păstrat o serie de zicători din bătrâni, cunoscute şi azi în Valea Almăjului. Iată două exemple de la Gârbovăţ: „Omul se naşte şi moare cu ochii închişi, dar trebuie să deschidă ochii mari atunci când se căsătoreşte” sau „Omul nu ştie când se naşte şi când moare, dar trebuie să ştie când se căsătoreşte” (Surulescu 2005: 21).

Dintre textele specifice nunţii, amintim aici câteva fragmente: „*Hai*, frunză verde struguraş*u*, (bis) / *Hai*, Bună sara, domnul naş*u*, / *Hai*, Ş-am avut un jĭunĭelaş*u* (bis) / *Hai*, Ş-o plĭecat astădz d-acasă.” (Ursu 1958: 155)[1]; „Mireasa noastră cu flori, (bis) *Of*, / Ia-ţ gîndul de la feciori, (bis) *Of*, / Şi ţî-l pune la bărbat, (bis) / Căci cu ĭel te-ai cununat. (bis) / Rămîi, mamă, sănătoasă, (bis) *Of*, / Dacă n-ai fost bucuroasă, (bis) / Să mă vĭedz umblînd prin casă (bis) *Of*, / Ca o floare la fereastră. (bis) / Rămîi, tată, sănătos, (bis) / Dacă n-ai fost bucuros, (bis) / Să mă vĭedz umblînd pr-afară, (bis) *Of*, / Ca floarea dă primăvară. (bis)” (Ursu 1958: 156); „Frundză vergĭe parsăcă, *rĭe*, (bis) / Fi [sic!] mireasă vesălă, *rĭe*, (bis) / Că cĭe duşi la casa tĭe, *rĭe*, (bis) / La bărbat şî la socri, *mă* (bis) / Să li dai tu ominĭe.” (Ursu 1958: 157). O particularitate demnă de semnalat în fragmentele citate o reprezintă fenomenul completării silabelor (completarea cu *rĭe*, *u* – silabe indicate, în transcrierea textelor, prin litere cursive), la sfârşitul cuvântului din vers, în vederea încadrării „versului catalectic (incomplet de cinci sau de şapte silabe) în tiparul de bază al versurilor acatalectice (cele complete de şase sau de opt silabe)” (Papană 2004: 100-101), procedeu des întâlnit în poezia românească de factură populară.

*

Aşa cum am arătat mai sus, manifestările şi momentele definitorii ale nunţii specifice Almăjului erau ample şi variate, cuprinzând o serie de elemente (*lumânarea*, *bradul*, *tămâia*, *oul roşu*) care se regăseau şi în alte obiceiuri, fie în cele legate de evenimentele semnificative din viaţa omului (naşterea, botezul, moartea), fie în ale vieţii de familie (de exemplu, praznicul casei). La ora actuală, în urma anchetelor întreprinse în localităţile din zonă, am constatat că majoritatea lor s-au estompat ori sunt practicate parţial, nunţile din Ţara Almăjului preluând diverse practici caracteristice altor zone sau culturi moderne. Referitor la portul popular, acesta este implicat mai mult la nivel spectacular, ocazional, la alaiurile de nuntă, iar textele au dispărut aproape în totalitate, ele fiind cunoscute doar de persoanele în vârstă.

Referinţe bibliografice:

* * * 2003: *Ţara Almăjului: cercetări monografice realizate de echipa Institutului Social Banat-Crişana în anul 1939*. Ediţie îngrijită de Ion Marin Almăjan, Timişoara, Editura Mirton.

BOLDEA, Velişcu Ion, DOCLIN, Octavian, CRUCEANU, Ada D. 1998: *Valea Almăjului – tradiţii, ritualuri şi obiceiuri populare*, Reşiţa, Editura Modus P.H.

DELEANU, Marcu Mihail 2008: *Memorial etnofolcloric*, vol. 2. *Obiceiuri. Folclor din război*. Transcriere muzicală: Dumitru Jompan, Marius Dobre-Iana, Reşiţa, Editura TIM.

EVSEEV, Ivan 2007: *Enciclopedia simbolurilor religioase şi arhetipurilor culturale*, Timişoara, Editura Învierea.

GHINOIU, Ion 2004: *Sărbători şi obiceiuri româneşti*, Bucureşti, Editura Elion.

PAPANĂ, Ovidiu 2004: *Colinda din Mehala: o restituire necesară*, Timişoara, Editura Universităţii de Vest.

[1] Menţionăm că, în lucrarea citată, redarea fonetică a textelor culese de autor este aproximativă, cu respectarea scrierii cu *î*.

BDD-A26372 © 2016 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:44 UTC)

PETROVICI, Emil 1935: *Folklor din Valea Almăjului*, in „Anuarul Arhivei de Folklor”, III, p. 25-157.
POP, Mihai 1999: *Obiceiuri tradiţionale româneşti*, Bucureşti, Editura Univers.
SUIOGAN, Delia 2006: *Simbolica riturilor de trecere*, București, Editura Paideia.
SURULESCU, Sofilica 2005: *Proiect – dezvoltare rurală. Tema: obiceiuri, tradiții, legi și cutume în satul Gârbovăț, județul Caraș-Severin*, Timișoara, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului (manuscris).
URSU, Nicolae 1940: *O nuntă în Valea Almăjului*, Timișoara, Tipografia Națională.
URSU, Nicolae 1958: *Cântece şi jocuri populare româneşti din Valea Almăjului (Banat)*, Bucureşti, Editura Muzicală.
VÂTCĂ, Maria 2016: *Obiceiuri de iarnă în Valea Almăjului (judeţul Caraş-Severin). Colindele şi colindatul*, Timişoara, Editura Excelsior Art.
VULCĂNESCU, Romulus 1972: *Coloana cerului*, Bucureşti, Editura Academiei.

Informatori:

Florina-Maria Băcilă, 38 de ani, profesoară, Timişoara, originară din Dalboşeţ.

BDD-A26372 © 2016 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:44 UTC)